

Ліпінська І. В.,
*студентка 2 курсу магістратури, 6 групи,
Факультету адвокатури, Національного
юридичного університету імені Ярослава
Мудрого*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗЛОЧИННОСТІ СЕРЕД БІЖЕНЦІВ

Ключові слова: злочинність біженців, міграція, типи злочинців, загроза національній безпеці.

Анотація: У тезах розглянуто причини і мотиви вчинення злочинів біженцями. Визначено переважаючі типи злочинців серед цієї категорії осіб. Спростовано взаємозалежність між збільшенням злочинності і припливом біженців в країні.

Аннотация: В тезисах рассмотрено причины и мотивы совершения преступлений беженцами. Определены превосходящие типы преступников среди этой категории лиц. Опровергнуто взаимозависимость между увеличением преступности и притоком беженцев в стране.

Ключевые слова: преступность беженцев, миграция, типы преступников, угроза национальной безопасности.

Summary: The thesis examines the causes and motives of crimes committed by refugees. The predominant types of criminals among this category of persons have been identified. It had the correlation between the increase in criminal activity and the influx of refugees in the country had been disproved.

Key words: criminal activity of refugees, migration, types of criminals, threat to national security.

Процес глобалізації, а саме інтенсифікація процесів міграції біженців, сприяє необхідності дослідження питання причин, умов та мотивів вчинення злочинів біженцями як особливою категорією осіб, які втікають з країни свого походження від цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань через їхню расу, релігію, національність, політичні погляди чи приналежність до певної соціальної групи, і не можуть чи не бажають повертатися додому.

Актуальність полягає саме у вивченні зворотного впливу міграційних процесів на всі характеристики злочинності в країні, яка слугує прихистком для даної категорії осіб. Необхідно встановити які фактори породжують злочинні наміри серед біженців, який тип злочинців превалує серед них та чи дійсно концентрація злочинів, вчинених біженцями серед всієї маси злочинних діянь може створити реальну загрозу національній безпеці певної країни.

Під злочинністю біженців розуміють сукупність передбачених законом про кримінальну відповідальність злочинів, що вчиняються у визначеному часовому проміжку та на певній території особами, які відповідно до міжнародно-правових актів і національного законодавства визнаються біженцями.

На формування мотивів злочинної поведінки біженців впливають по-перше, обставини життєдіяльності біженців, які стали причиною втечі з власної країни, а по-друге фактори, які впливають на особистість мігранта безпосередню по приїзду на обране ним місце. До перших можна віднести збройні конфлікти на міжнародному ґрунті, різноманітні форми дискримінації, переслідування, бідність, що породжує в даної категорії осіб потребу шукати прихистку в інших країнах, де відсутні подібні загрози. Проте не менш важливими факторами, що впливають на формування мотивів злочинної поведінки біженців є ті, з якими стикається особа по приїзду в нову країну. Це труднощі з соціалізацією такої особи в новому середовищі, культурна несумісність з місцевим населенням та невідповідність ціннісних установок, побутова не облаштованість, психологічна напруженість, менший рівень толерантності в порівнянні з громадянами цієї країни тощо.

Серед злочинців-біженців можна зустріти всі відомі науці типи злочинців (випадковий, ситуаційний, нестійкий, злісний, особливо злісний). Проте найбільшу групу складають все-таки представники ситуаційного та нестійкого типу. Для перших характерне легковажне ставлення до соціальних норм, їх соціальна спрямованість виражена здебільшого позитивним компонентом; як правило вони вчиняють нетяжкі злочини і в умовах міграції це дрібні крадіжки. Для другого типу не характерна наявність стійких або значних деформацій в структурі спрямованості особистості. Компоненти негативної і позитивної спрямованості для такої особистості приблизно рівні, але їх спрямованість не має чітко вираженого вектора, і це може призвести як до їх посилення, так і до ослаблення. Міграційні переміщення в цьому випадку виступають стресогенним фактором, впливаючи на особистість в більш негативному плані, ніж позитивно. Між злочином і особистістю завжди є «привід», особистісна інтерпретація якого або веде, або не веде до скоєння злочину. До скоєння злочину можливі різні правопорушення або аморальні дії. Прибулі на нове місце проживання мігранти під впливом своїх співвітчизників, що мають великий досвід у протиправній діяльності, стають здатними на вчинення злочинів (переважно у співучасті) [1, с. 189].

В той же час необхідно зазначити, що біженці часто стають не самими суб'єктами злочину, а його жертвами. Так Головкін Б. М.

вказує, що представники національних меншин, іншої раси, віросповідання наражаються на небезпеку насильницьких посягань з мотивів національної, расової і релігійної нетерпимості і т.д [2, с.11].

Стосовно питання взаємозалежності між напливом біженців і збільшенням злочинності в країнах, що їх приймають, то наразі відсутні комплексні дослідження цього питання. Проте в 2018 році Федеральна поліція ФРН підготувала «Звіт про злочинність в контексті міграції», в якому однозначно ствердила, що міграція впливає на види злочинів, які скоюються приїжджими особами (збільшується кількість насильницьких та сексуальних злочинів, а також наркозлочинність), однак в кількісному співвідношенні масова частка біженців, винних у вчиненні злочинів надмірно не зросла. До того ж з Єдиного звіту про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за 2019 рік, розміщеного на сайті Генеральної Прокуратури України, випливає, що з усієї маси скоєних правопорушень – 119 229 осіб, біженцями було скоєно лише 10 з них [3].

Отже, все вище проаналізоване дає підстави зрозуміти, що серед біженців переважають представники ситуаційного та нестійкого типу злочинців. А існуюча статистика свідчить, що приплив біженців не може бути загрозою національній безпеці країни в аспекті збільшення злочинності, оскільки дана взаємозалежність відсутня. До того ж біженці і самі схильні бути жертвами злочинів в силу існування до окремих представників національної, расової і релігійної нетерпимості тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Соломко Ю. Кримінологічна характеристика особистості злочинця мігранта-іноземця [Електронний ресурс] / Ю. Соломко // Национальный юридический журнал: теория и практика. Кримінологія. – серпень 2016. – С. 186 – 192.– Режим доступу: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/4/41.pdf>

2. Головкін Б. М. Віктимність як основна категорія віктимології [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // Журнал східноєвропейського права. – 2015. – №20. – С. 6 – 13. – URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10144/1/Golovkin_6-13.pdf

3. Статистична інформація – Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>

Науковий керівник: к.ю.н., доц. О. В. Ткачова